

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quoquis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. IV. Tentatoris genius, præcipuæ artes, & diversæ tentandæ fallaciæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

ambitio in eâ mensurâ honorum conquiescere, qua quondam A
egi fuit impudens votum, quod scilicet pervenire, cum par-
vus obscurusque esset, nec optare quidem ausus fuisset.
At ea nunc afflicetus, iterum altiora, atque altiora qua-
rit. Fit series infinita. Quid tandem präcipitum. Huc
deum stygi pileonis tentamina, huc plumosus pileus,
huc hominis ambitionis vota perducunt. Eruditè dixit
Favorinus Philosophus: Ambitio partim ridiculos, partim
misérabiles, partim odiosos facit. Quid hic remediis? Triplex
paucissimis suggero.

§. III.

P Rimum: probè nosse immoderatum illud & at-
xiūm honoris desiderium, merum esse diaboli ten-
tamentum, quod malis maximis Orbem implet, quod
Christi Collegium turbavit, quod à regno Dei plurimos
abduxit, & etiamnum numerofissimam turbam abdu-
cit. Quisquis animam suam Satane non exponere vult
venalem, caveat vaferium hunc pileonem, plumbas &
criftas caveat, ambitionem omnem fugiat. Praelarè
seripit Augustinus è sententiâ Catonis: Omnia virtutis
prima ambitio possit.

Alterum: In schola Christi contrarium prorsus doce-
tur. Christus apertissimè suis präcipit: Vos autem non sic.
In Christi lyceo honoratior est qui humilior & subop-
erior, honoratissimus qui animi demississimi ac humili-
missimi. Homines vani, cui ipius amatores & Mundi de-
plumbis & criftis litigent: Vos autem non sic. Nil penitus
loci sit inter vos ulli ambitioni: pileum aut sertum plu-
mum etiam oblatum rejicite, calca, discipite. Ve-
stris animis nunquam excidat me Magistrum esse man-
suerudinis & humiliatis, non elationis aut ambitionis.
Alii humanam gloriam adspicunt: Vos autem non sic. Ali-
ter enim à me instituti celsi, ego hñorum doceo con-
temptum, non studium. Hoc gentes & idololatræ fe-
cta erunt. Vos autem non sic: Nam qui major est in vobis, fiat
scimus minor, & qui predecessor est, scimus ministrator.

Tertium: Amatio sumpius carnifex, sicut invidia,
cruciatus & dolores infert admirabilis, in hoc & Orbe
altero. Testis sat locuples Augustinus: Iuhabam, inquit,
honribus, lucris, coniugio: & tu irridebas. Patiebar in eu cu-
la Confess. peditibus amarissimas difficultates, te proprio tanto magis,
quando minus sinebas mibi dulcescere, quod non eras tu. Et heu
lacrymabilem psalmum cantant in tartaro ii, quos am-
bitio in transversum egit, qui honorum criftas rebus
omnibus anteposuerunt, qui fert plumeo coronati,
non magni astumarunt celum, hi apud inferos jam ca-
nunt, sed ferd nimis. Quid nobis profut superbia? His olim
dulcius fuisset mori, quā aliquid existimationis acqui-
site perdere. Jam moriuntur, & aternū. Jam demum
intelligent Phryges serò sapientes extreme suis
stultis honorum plumbulas colligere, & negligere regnum
immortale. Vos ergo, Christiani, non sic: exempla vo-
sanctoria dicunt ad honores non perituros. Ambitio
sum Aman altissimum expectat patibulum.

Diabolus
Verum tam vafer & nequam est diabolus tentator,
ut quos pileo vel fert plumeo nequit fallere, iis sertum
plumbum inфикс aculeis & spinis horridum imponat;
potest fal-
lare, mitis
quos honorum cupidine non decipit, eos spiritu blasphemie
mis & miris conscientiae angoribus invadit. Sunt homini-
ngubus nes bone sed simplicioris plerunque mentis, quibus
cacademon adversus Deum & superos terribilias &
atrocissimas cogitationes suggestit, quibus conscientia,
præfertur ex se jam ante pavida ita terretur ac pertur-
batur, ut ejuscemodi homines rerum suarum trepidi in
maximas adducant angustias. Nonnunquam non
animo tantum agri, sed ipso etiam corpore tabescunt;
cibus, potus, somnus, non ut solebant, eos reficiunt,
subinde tales non procul ab infanâ & phrenesi absunt;
tredet illos vivere. Nec adeo raturum hoc viris feminisque
contingit. Aliquando hac mali origo est: Initio vulnus

istud alioqui minimè periculosum non satis est dete-
ctum. Interè dies noctesq; tentatio velut teredo rodit * Aut cof-
& consumit, & quidem präcipue, quod observatum, ^{sus}
tempore ineunda orationis, percipiendæ Eucharistie
& animi curandi. Hic pessima cogitationes magno im-
petu conseruatos obruunt.

Hic malo mederi non difficile, modò ægri ciant Contra
medentis dicta & sequantur. 1. Ante omnia qui eo hos anga-
modo tentatur, sciat verba illa tamen impiæ, cogitationes
illæ tam nefandas, non esse suas sed diaboli, & ideo non
curandas. Prudenter Climacus präceptiunculas sed fa-
lutaris instillans: Non solent eos diaboli oppugnare, inquit,
qui non dimicant cum ipsi. 2. Qui liberari cupit pro certo Secundum.
habet, non suam animam cogitationum tam detesta-
bilium esse causam, sed impurum illum spiritum, ideo
quæ ab eo suggestuntur, contemnenda omnia. Satis est Math. c. 4.
unum illud respondere: Vade satana. 3. Quisquis hinc ^{vers. 10.} Tertium.
pugnare, & collato pede confertilque armis vult con-
tendere, ventos includere, fulgetrum manibus prehen-
dere conatur. Qui hunc spiritum despicit, libertatem evadit;
qui ei alter reluctari nititur, tandem subjacebit. 4. Ma-
gno si folatio, si hac de re interrogatus: Num illæ cogi-
tationes illi placeant? Animo possit dicere: Extremè dis-
plicant, & odi, & arceo. Hic salva res. Non igitur, mi-
Christianæ, metuas, ne tibi ista noceant, si tibi tantoperè
dispicimus.

C Climacus, quem dixi, ut tanq; firmius erudiat ten-
tatos, rem gestam ex fide memorans: Homo religiosus, gradus 2. 10.
inquit, rerum suarum fatigens & industrios annis viginti
jejunis ac vigilis macerare carnem instuit, nec tamen messibus co-
quidquam se profecisse credit. Etenim blasphemix,
& immunditæ spiritus assidue illi inharebat, vexabat,
obtundebat nefandis cogitationibus. Demum se impa-
rem hosti censuit insultibus tam malignis & continuis
oppugnatur. Hic ergo cepit consilii. Tentationis sua
voices impiaæ scripsi chartæ, quām probatissimo seni
obtulit legendam, tanquam rei atrocissimæ grande ar-
canum. Ille interim prostratus in terram, contra obtueri
senem non audebat. Cùm vero senex legisset scriptum,
subrulit, & unā jacentem erigens: Pone, inquit, mi fili,
tuam manū super oculos meos. Fecit, quæ fuerat jul-
sus. Moriterum batu superior. Tuum hoc peccatum, ait,
mei capit is periculum est; torum ego in me recipio,
quorquot demum annis se oppugnaverit aut oppugna-
turus sit. Tu istud unum obserua, ut quidquid hujus
suggestionis est, floccipendas & pro nihilo æstimes. Tam
miti documento ita roboratus est æger, ut ante morbus
illius evanesceret, quām ille sensus cellæ excederet. Hoc
ille ipso, ait Climacus, cui haud contigit, Deo gratias
agere mili terulit.

D Ita nimur diabolus tentator longè astutissimus,
quos pileo fert plumeo nequit fallere, illis imponere
conatur plumbeum, ut quos honorum bla- clementis
non circumveniat, eos conscientiae terroribus irretiat.
Pugna prima periculosa altera, non tantum quia cre-
brior & communior, sed etiam quia ad fallendum ac-
commodior. Verum, pars magna est victoria, scire
hac esse mera diabolus tentatura. Nemo animum de-
mitrat; Quisquis tentatur cum Psalte regio canet: In te Ps. 17. v. 30.
eripiar à tentatione, & in Deo meo transgrediar murum.

C A P V T I V .

Tentatoris genius, präcipue artes, & di-
versæ tentandi fallacie.

P Elagius interpres è Graco memorat Mossem abba-
tem tam validis tentationibus à diabolo exagit-
atum, ut ille tugurio se contineat amplius non potuerit,
sed locum cō temporis habitatum, qui Petra dicebatur, pag. 632.
cellamque deferens, velut ex acie fugitivus ad Abbatem
lidorum.

Ifidorum venerit lu^ctam animi expositorus. Hunc Ifidorus familiariter rogavit: Malis ne cederet, ad cellam suam rediret, s^uamque pugnam Deo auxiliatori optimo committeret, Cui Moles: Mi pater, inquit, non polsum. Illum igitur Ifidorus in locum editum educens Ad solem, inquit, occidetem respice. Fecit Moses, quod iussus, & vidit immensem multitudinem cacodæmonum, qui omnes ad pugnandum & invadendum videbantur parati simi. Tox iterum Ifidorus: Nunc vero ait, flœte oculos & surgentes solem intuere. Hic etiam obsecutus Moses innumeros Angelorum exercitus vidit. Ad hoc spectaculi digitum intendens Ifidorus: En iste sunt, inquit, auxiliares copia, quæ nobis præsidium ferunt adversos omnes hostes. Plures igitur sunt & longè fortiores, qui nos adjutant, quam qui oppugnant.

Propter vi-
gilantiam
& solertia
diabolus
vocatur
Tentator.

Diaboli
primarius
labor est
tentare.
Dent. c. 13.
versf. 3.
Gen. c. 22.
versf. 1.
Sap. c. 3. v. 5.
Iac. c. 1. v. 13.

Tetat nos Deus ut amicus, Diabolus ut adveradus & aimicius, nos Deus ut amicus. Hinc rectissime intentator malorum dicitur, quia peminem tentat, ut decipiat, aut seducat, sed ut probet & exerceat. Tentat nos diabolus ut adversarius & inimicus, ad prae*cipitiam* ducit, ut dejicriat, allicit & intermitat. Hic Tentat nos optimè noscendus, quia rever^{er} insinuat hoc ipso male pugnant, quia hostem suum non nōrunt. Hinc insidias minūs carent, fallacias non obseruant, perfidissimi imponunt. 2. Cor. c. 2. stori fidunt. Hic sollicitè admonens Paulus: *Vt non circules, ii. cunveniamur, inquit, à satanā, non enim ignoramus cogitationes ejus.*

Experientissimus tentator est diabolus. Hoc nomen
Matth. c. 4. Marthae illi tribuit. Et accedens tentator dixit. Quem-
*vers. 3. admodum verò Poëta nomen Virgilio, Oratoris Tul-
lio, Philosophi præ omnibus alijs attributum Aristote-
li, ita nomen Tentatoris ex aße convenit diabolo : Alli-
Pelag. li-
bell. 11. n. 33
apud Ro-
vreyd. mihi
pag. 611.
cere, tentare, decipere, illius artes & munia sunt. Syn-
cletica sancta femina, Pelagio teste, solebat dicere : Ad-
versus dæmones nos undequaque armatos esse conve-
nit. Foris & intus oppugnamur. Nam uitu navis aliquan-
do irruentium fluctuum mole obruietur, non raro in-
trinsecus auge scente nimium sentinâ mergitur ; ita &
nos quædoque operum extra commissorum iniqute-*

Nō solum
imperius
diaboli
obseruādī;
sed etiam
cogitatio-
num inter-
nārum im-
munditiae
exhauien-
da.
Petrus
Chrysolog.
serm. 96.
mibi p. 254.
* *Quantum in se.*
Diabolus
subtilissi-
mē tentat.
damnamur, fāpe cātentium nequitiā cogitationū in
exitium adducimur. Ideo nec clarius est non solum
extra sāitū immundorum imperius observare, ve-
rū etiam cogitationū intarum immunditiae ex-
haurire. Civitas, quæ non tantū ante mōnia, sed intra
portas intestinū habet hostem, excubiis eger accusa-
tisfisimis: ita plāne cūm diabolus non oculos solum &
autēs & lingua & manus, sed etiam voluntatem arque
intelligentiam sollicit ad malum, & pravarum cogi-
tationū aliquor myriadas in animo ferat, summā opus
est vigilantia. Quod Petrus Chrysologus expones:
Diabolus, inquit, non querit hominem, sed hominis interitum
querit. Ille malis nostris gaudet, surgit ruinis nostris, nostris
vulneribus convalescit, nostrum sanguinem sitit, nostrā saturat
tū ex carne, nostris vivi ex partibus. Diabolus hominem non
vult habere, sed perdere. Quare? Quia ad celum, unde ille ceci-
dit, non vult, non fert, non patitur * hominem pervenire.
Hinc subtilissimē tentat. Nonne quin em ille cebrosā

carnis suggestione ita impugnat, ut non cupiat tentando vincere; sed ut homo tentationis vîctor, vanâ gloriâ se fferat: hoc ille cupit, hoc querit. Et quâd istud subtiliter: Subtilem hanc vafritionem Bernardus explicans: Ergo, inquit, bestia sumus nos: Bestiae proflis. Homo Born. ad. 11 cum in honore esset, non intellexit, comparatus est iuris, 3. ii mentis insipientibus. † Bestiae profectâ sunt homines, ovatis, 1. 9. mi errantes, non habentes pastorem. Quid superbis, ô homo? Quia te sciolum jactas: Vide quia bestia factus es, cui venandæ laquei, P. 57. 1. 2. 1. 3. preparantur. Sed qui sunt venatores isti? Venatores utique pessimi & nequamissimi, callidissimi & crudelissimi. Venatores qui cornu non sonant ut audiantur, sed sagittant in occulti immaculatum. Ipsi rectores sunt tenebrarum harum, astutissimi versutia & malitia diabolica fiaudis, ita ut siue est ante venatorem bestia, sic ad eorum comparationem sit quilibet aquisissimus hominum, præter eos dumtaxat, qui cum Apostolo non ignoranti cogitationes eorum, quibus in Dei sapientiam datum est fraudes deprehendere malignorum. Objecro vos novelle plantations Dei, vos qui nondum exercitatos habetis sensus ad discretionem boni & mali, nolite sequi cordis vestri iudicium, nolite abundare in sensu vestro: ne vos tanquam rudes adhuc versatus ille venator decipiat. Sed ecce quia jam venatores & bestias novimus, quisnam sit laqueus iste, querendum est. Ostendat nobis Apostolus laqueum istum, ipse enim venatorem illorum non ignorat cogitationes. Dic nobis, inquam, beate Paul, quis fit laqueus iste diaboli? Qui volente, inquit, divites fieri in hoc sa- 1. Tim. 1. 15. culo, incident in tentationes, & in laqueum diaboli. Er- vers. 5. gône laqueus diaboli dicitur sunt hiujus sculi? Heu quâd paucos invenimini, qui ab hoc laqueo liberati exultent, quâd mul- tos qui dolent, quod parum sibi videntur irretire, & adhuc quantum possunt, ipsi se involvere & intricare laborant. Ita la- queos & pedicas amplectimur pro auctoreis & gemmeis armillis. Tentationes diaboli subtilissime.

Protagenes pictorum celebrerrimus, quod Plinius Plin. 33.13.
Narrat. inf.
narrat, Rhodi vivebat: quod cum Apelles adnavigasset, cap. 10. mod.
avidus cognoscendi opera ejus, fama sibi tantum cogniti
continuo officinam petuit. Aberat ipse sed tabulam ampla
magnitudinis in machina aptam pittare, anus
una custodiebat. Hac Protagenem foris esse respondit,
interrogavitque a quo quem diceret. Ab hoc, in-
quit Apelles, arreptaque penicillo lineam ex colore du-
xit summae tenuitatis per tabulam. Reverso Protageni,
qua gesta erant, anus indicavit. Ferunt artificem proti-
nus contemplatum subtilitatem, dixisse: Ergo Apelles
Rhodium venit: non enim in alium cadit tam absolutum
opus. Mox & ipse Protagenes alio colore subtiliorum
lineam, in illa ipsa celâ duxit præcepitque abiens, si re-
diret vir ille peregrinus, ductum tenuioris linea osten-
deret, adjiceretque hunc esse, quem quereret. Atque
ita evenit. Revertitur enim Apelles, sed vinci erubescens
tertio colore lineas fecit, nullum relinquens amplius
subtilitati locum. At Protagenes viatum se confessus, in
portum devolavit, hospitem querens. Placuitque sic
eam tabulam posteris tradi, omnium quidem, sed arti-
ficium præcipuo miraculo. Consumptam eam constat
priore incendio domus Cæfaris in palatio, avide ante à
nobis spectram, spatiose amplitudine nihil aliud
continentem, quam lineas viuum effugientes, inter ege-
gia multorum opera, inani similem & eo ipso allicien-
tem tanto subtilitatis prodigio. Ut artifices isti lineas
pingebant, ita diaboli tentationes adornant subtilissi-
mas & revera viuum effugientes. Sed singulares aliquot Tent.
tentandi modos & technas, quibus utitur, particulatim di modis
quibus de-
modo utitur
aperiamus.

§. II.

I. **S**ub necessitatis velo tentat. Quam multos aggredit. ^{1. Sub de-}
Stur speciosis dictis illis: Pauper es, & multa te cestius
premit necessitas, tu jam vide, qu' te alas. Raro celum velo ita
pluit panibus: opulentis plerumque tantum habent ava-
ritia quantum pecuniae. Perit liberalitas inter homines.
Nemo

Nemo gratis vel bucciam panis porrigit. Circumspice igitur, unde vestem pares & alimoniam. Ita blandè interpit hæc tentatio, ut demum farta, usuræ, aliæque artes improbae hoc honestatis pallio teatæ censeantur non inique. Necessitas, ajunt, non habet legem. Ita nubiles sed egenæ virgines, ita vidua juniores, aliæque feminæ, ut egfestatem fugiant, frontem exiunt, & venalem vulgant pudicitiam. Nimur ut corpus servent jugulam animam. Paupertas, ajunt, eo nos adgit. Pessima & stolidissima commutatio, vendere animam, ne operimentum desit corpori. Ita quotidie dum mensam accumbimus, dum cibum potumque sumimus specioso necessitatis nomine, in cibo potuque metas temperantia transilimus. Prandia cenaque nostra tentationibus affiduis plena sunt. Hic ergo assidue cum regio psalte precandum: *De necessitatibus meis erue me.*

II. *Ad cuiusvis sese inclinationem attemperat.* Talem avulcis cibum ministrat, talem pisciculis escam objicit, qualem scit appetituros. Est qui nummos amet: huic si monetam monstres, quounque luberit eum, facillime petrarchæ. Alius honorum appetentissimus, laude & inani aurâ glorie mirificè palcit. Itse verò patinas & calices fecatur, hic à vino velut stipula à succino trahitur. Aliis voluptates sunt, quod ferro Magnes, à voluptatibus ad omnem criminum turpitudinem ducentur. Alius canes & equos intemperant amat, hic testeras, frictillum, piætæ chartulas, alveum luforum in oblectamentis habet, ite paucitur colloquis, ille conviuiis indulget, alii nitorem vestium curant

trahit sua quenque voluptates.

Florentem cyathum sequitur capella, saccharum & amygdales summa; Ramum viridem, inquit Augustinus, ostendit ovi, & trahit illam; Nubes puro demonstrantur & trahit. Et quod currit, trahit, amans trahit. Ita omnino diabolus suis quemque trahit amoribus ac propensionibus, quas ille novit exactissimè & longè melius, quam suas ipse noverit homo. Sed de hoc paullò post plus.

III. *Eâ quilibet parte oppugnat quâ debilitissimus est.* Lupum ajunt fauibus robustissimum esse, infirmissimum tergo; hinc ergo feriendus; lupi tergum, non fauces diverberandum. Diaboli tergum nostra caro est; hac fæse tegit, & abscondit. Hanc igitur feriat, qui diabolum vult percussum.

IV. *Occasiones offert delinquendi; commendat eas, suader artipendas;* Januam pandit, & invitans ad ingredsum: Tu tantum ingredere, ait, mihi homo, patens cernis ostium, ingredere. Ponit sellam: Tu modo hic conside, inquit, tibi hæc quies est parata. Qui fatuus est, & sui negligens, ingreditur & considerit. Hic vietus est.

V. *Obruire malis nititur tentatum, ut eâ mole pressus omnem animum ulterius pugnandi abiciat, & ipse fibidicat;* Aclum est, non sun ferendo amplius tam continuas vexationes; tot hostiles impetus suffinere non possum. Hæc nimis diuturna est obficio; dedam me hosti. Ita Jobus tot mörbis, tot doloribus, tot anis adeò fatigandum censuit, ut in apertam demum impatiens petracheret. Sed spe suâ frustatus est tentator. Patientiam Jobus non excusit, quantumcumque graviter & diu tentatus.

VI. *Sæpe subiùd imparatum, ostentantem, semisomnum, ut prædo & latro invadit.* Hebreus rex David postquam suavit fuisse meridatus, in solario deambulabat otiosus, nec ullum scelus animo coquebat; non libidines, non usq; pica, cædem meditabatur. Sed ecce mox adfuit tentator, & do latro nullas infidias meruentem aggredi, oculos primùm in vicinum viridarum, deinde in lavantem feminam traxit. Hinc libidinum flammar, hinc incendum fœdissimum viæ ullis lacrymis extingendum.

VII. *Suader, quod in se bonum, sed ratione temporis, vel quod in se persone, vel loci occulte malum est.* Nonnunquam tenta-

Tomi. II.

A tionis bonus est finis, sed mala sunt, quæ medio inter- bonum, sed currunt. Exempli gratia: Ut eleemosynas quis eroget, ratione pecunias undecunque per fas & nefas corrogat. Finis temporis, vel perlō- bonus, sed via ad finem non bona. Par modo: Eleemo- na, vel lo- synas quis largitur, ne avarus habeatur. Hic via quidem culcē bona est, sed via finis est rotas. Ita diabolus tentator malum est. exomologesin suadet, sed imperfectam & sacrilegam.

§. III.

VIII. *Consilii sui plerunque plurimas adferunt rationes,* 8. Consilii sed facatas. Hebreus Pontificibus totique sui plerunque Solimæ magnifici rationibus persuasit Christus adferunt rationes, que plurimum licet hominem innocentissimum omnium occidendum. Caussarum caussa fuit illud *Obis idolum, sed facatas.* Ratio statu. Hinc acervata rationes illæ: Vir iste unde- Causarum quoque omnes ad se trahit, ex omni vicina regione in- caussa occi- gens ad eum concursus est; plerunque multa millia con- sitionis. ficiuntur. B. valet Syriam. Quam porro hic ipse vir acerbus & con- Christi fuit tumeliosus est præcipue in magistratum sacrum; quam Ratio sta- odiosè priscas & Phariseas religiones publicè traducit? tūs.

An non ab ore illius excerptæ voces illæ *Serpentes, Gen. 3. mina viperarum, Generatio mala & adultera, Hypocrita, Se- vers. 33. O pulchra dealbata, Ceci & cæcorum duces.* Hæc talia ore ple- c. 12. v. 39. & c. 16. v. 4. no in Legisperitos, Scribas, Phariseos effundit, & ple- & cap. 23. bem aduersus eos concitat. Deinde homo est thaumaturgus & signa patrat grandia, sed quâ virtute? Neque & 27. hoc nescire potest Syria præses Pontius Pilatus, Quod ubi Romani fuerint odorati, mox aderunt, nōque magis sub jugum mittent, sanctissimum templum eripient, getem nostram omnem & regionem opprimunt. Quapropter res nostras agamus, & quod magistratum decer, initia nascentis mali eliminemus, soleru vigilantiâ, Virum illum Galileum Nazarenum è medio tollamus.

Ita factiosæ illius donaciones cessabunt. Alioquin hostem inquinilum aliatus. Res certè proxime tentationem est. Matuec igitur, ne quid Respublica detrimenti capiat, religionum Novatorem in cruce tollere curremus, ut omnis plebs videat se splendide deceptam. Ita Caiphas in pleno Patrum confessu: *Vos, inquit, nesciis quidquam, tom. cap. 11. nec cogitatis, quia expedit nobis, ut unus moriatur homo pro populo, & non tota gens pereat.* Si virum hunc vivere finamus, in totius gentis perniciem id verget.

An non speciosi Juris vñli sunt isti? Profecto speciosissimi. Ita parriciale, somnum faciunt adumbratis, sed tamen formosum rationibus fuit velatum. Ita diabolus tentationes suas, & multos scelerum milliones vendit sub palliolo virtutis. Nos interim blandimur nobis, dum seipsum quisque solatu hoc rito: id respicio, id curo, has facti caussas, has rationes habeo. Sed non continuo licitum, quod certis de caussis factum, nisi bona ac probata sint causæ. Nec satis est posse rationes adferre rei male gestæ, quis enim hoc non potest? Et quanq; sunt, qui cum ratione furunt? Hoc diabolus solenne ac quotidianum est, ierationes & sceleræ rationibus fucare, hamum esse tegere, utilitatis aut honestatis, aut etiam necessitatis mantelum deformitati vitiorum injicere.

IX. *Peccatum, antequam committatur, extenuat, infinitum Dei misericordiam de predictat:* Non est, inquit, tam antequam grande hoc faciunt arque tu puras, & insuper facilissimus committatur, extenuatur, infinitum Dei misericordiam de predictat. Quid oblitus, hoc audere, cum idem & alii faciant? Quandoque artis est aut prudenter, niam Vtiz, aliquantulum à linea exirpare. Audez, & occasione misericordia oblatu fruere. Concedendum aliiquid natura. Offendam de- fumcula tantilla misericordiam divinam quovis gemiu fibi propriat. Ergo aude. Peccatum veò jam patratum immaniter exaggerat, Dei misericordiam velut ex- lem & arcam contrahit, ut miser homo rebus suis dif- fidens animum abiciat, penitentiam ut rem difficili- mā differat, interea noxas atgeat, ita in profundum abeat, unde non facile emergat. Hanc ob caussam folli- citus.

*M*URIN
BIBLIOTHECA

2. Cor. c. 2. 2. *citius Paulus: Ut non circumveniamur à satanè, inquit, non A*
vers. 11. *enim ignoramus cogitationes illius. Astutissimus & subtilissi-*

mus est, atque quod pugnæ difficultatem auget, in insi-
diis latet, & videri non potest. Quod Chrysostomus
Chrysost. 10. 4. *expendens: Si serpentinum, inquit, ad lectum nostrum latitare*
ep. ad Rom. *sciremus, hic magno admodum studio ad illum perimere*
hom. o. mi. *ferremur: diabolo autem in nostris ipsorum animis latitante,*
bi pag. 90. *nihil adversi nos pati arbitramur, sed expiri ac desider, ani-*
misq; concidentes, malis nostris indormimus. Causa rei causam
hanc esse arbitror, quid illum corporeis oculis non contuenerit,
quamquam hoc potissimum nomine vigilantes nos ad sobrios
esse oportebat. Nam sensibiles quidem hostem facile declines:
at invisi&em nisi undique armati fuerimus, difficile evitare
possimus: & quidem ob. t. potissimum, quid recta ille depa-
gnare non novit: aliquo enim è vestigio à nobis viuctus caper-
tur. Verum amicitia identidem specie, crudelitatem venenum
ejaculatur. Idecirco ad pugnam semper paratum esse
oportet. Et gladius & scutum nunquam non in manu
sit. Adiutor Deus assidue vocandus; in illo auxilium est
pugnare, nec vinci potest, qui sic pugnaverit.

CAP V.

Tentatori pires augent humana infirmitas,
& naturales cujusque propensiones.

*S*1 quis aviculas ad aucupatoriam aream convolar-
tes ita moneret: Cavete o simplices: esca vobis of-
funditur, & convivium instruitur, sed caras pendetis
symbolas. De capite vestro agitur. Subito concurrent
retia, & involvent captas. Cavete hoc epulum; meritis-
ma est tentatio. Caverint utique si saperint, præterim
sic monitez. Si quis & pisees, indeocles alioqui animates
de infidili premonens nassam & hamum singulariter
cavent, dicere, nec nassa facile ne hamo falle-
rentur. Si quis ambulanti per hortum a clamaret: Ca-
ve, later anguis in herba; iadetis si contigeris. Ita moni-
tus cautissimos pedes figeret, ut latentis colubri vene-
num evaderet.

2. Reg. c. 20. 2. Si quis Amasa viro militari dixisset: Cate Joabum
vers. 9. *ducem, accidetus est gladio, qui tuo lateri minatur,*
purpurabis illum tuo sanguine, ni caveas. Cavet equi-
dem attentissimus ad omnem occursum Joab. Rex
Antiochus cum audiisset Judæum Machabæum ducem
enim copiis in aciem dispositis aduersus se tendere, &
ipse suum exercitum digessit in ordinem. Et distincta est
cap. 6. v. 40. pars exercitus regis per montes excelsos, & alia per loca humili-
ta: & ibant caute & ordinate.

Machab. 1. Christus aliquoties suis monuit: Cavete à Scribis; Ca-
vers. 38. *vete à fermento Pharisaorum; Cavete ab hominibus. Tradent*
Mathe. c. 16. 1. enim vos in concilio, & in synagoga suis flagellabunt vos. Cùm
vers. 11. &
v. 10. v. 17. *interpellaretur à quopiam ab dividendam hereditatem: Vnde, inquit, & cavete ab omni avaritia; quia non in*
Luc. cap. 12. *abundantia cujusque in vita ejus est ex his qua posiderit.*

Marie. c. 14. 1. Judas ipse mercator nequissimus, cum turbam scele-
vers. 44. *ratam in Olivetum duceret, præmonitur, ad datam te-*
seram solerter attenderent, virum esse mirabilem, qui
norit humanis sese oculis subducere; ideo: Tenete eum,
inquit, & ducite caute. Videndum & cavendum quando
cum hostibus vaferuntis agendum. Hoc ipsum haet-
erat nostra urgebant monita: Cavete à dæmonibus; ce-
llerrimi sunt & verutissimi mille artium magistri. Jam
suprà ostendimus, quā ratione diaboli Cupediniarios,
Aurifices, & Pileones agant; deliciis, dvititis, & ambitu
tentent. Sed quoniam hi hostes nostri oculorum fu-
giant obturum, quō melius ē tentandi modo noscan-
tur, amplius describendi sunt. Hoc ergo capite decla-
randum, quā constanter & assidue homines impug-
nant, & quā exquisitè ac impigre humanas obser-
vent propensiones.

§. I.
*Q*VAM diabolus exitum nostrum ardenter sitat, Diabolus & auditoribus pro suggestu ediferens: Non satius erat nostrum diabolo, inquit, hominem factum esse mortalem, mortis genere fieri maiorem facere luctum aggrediebatur, & ut Cain fieret fratricida, persuadebat. Festinabat enim & capiebat videre sensibilia sentiam in opus prodire, qui nostris nunquam malis exstatat, populi, diabolus quemadmodum si quis captivum habens inimicum, & prolatā videns damnatum sententiā, priusquam urbem exeat, proceret & intus jugulatum videare, neque congruum tempus expectet: ita tum quoque diabolus licet audisset, quid in terram homo reversurus esset, optabat & aliquid magis cerneat, coram patre filium morientem, & germanum interitem germandum, & prematuram violentiāque necem. Vides quantu-
sunt ministeria malis invidiae? qualiter insatiabilem diaboli mentem impletivit? & ei tantam apposuit mensam, quantum est concupivit?

CUM Christus Dominus in Gerasenorum ageret faceret, duo viri à malis dæmonibus inflexi è monumentis provolaverunt agitantibus furia, nimis quam truculent. Senserant nimurum inferni lemures è suis sibi hospitiis migrandum. Quocirca Dominum Jesu x rogare instituerunt, liceret sibi mutare diversoria, & ex huminis corporibus immigrare in porcos. Permissum est. *At illi* (quod Marthæus, Marcus & Lucas memorant) exuenientes abierunt in porcos, & ecce impetu abiit totus gres per præcepis in mare: & mortui sunt in aqua. Affirmat Marcus vers. 13. fuisse ad duo millia porcorum. Licebit, credo, hic querere: Cur obsecrabo, Domine, tantum licentia permisisti vers. 14. tam saevis prædonibus: tua haec tenus miracula nemini fuerunt noxia. In d. & istud, dixerit Christus, plus proderit, quam fronte primâ censeatur nocuisse. Hic enim vel oculis nostris monstratum, quomodo isti ex inferis tyranni hominem sui juris factum exigitent: eò enim impellant, ut illum in mare sulcureum, igneum precipitent. Hoc modis omnibus agunt, exitum nobis, idque exterminis cupidissime struunt.

Neque vero subtilissimi tantum tentatores, sed va-
ferri, fallacissimi, inuidiosissimi hostes sunt, & quod omnem nobis torpore exequiat, assiduissimi ac perse-
verantissimi malorum omnium susores & impulsores
sunt. Canit olim rex Psaltes: Misit Deus misericordiam populi suum, & veritatem suam, & eripuit animam meam de medio carolorum leonum: dormivi conturbatus. Quid hoc rei: si à Deo liberatus, cur non dormivit securus & in utramque aurem? Hic Hieronymus interpres: Hi leones, inquit, Dæmones sunt dæmones, qui non solum ante partam victoriam, non solum sed etiam post illam attentissime cavendi. Nec enim superati cedunt: sed alias atque alias machinationes re-
pertunt, occasionem nullam negligunt, nullus insidiarum finis. Nam eti decies, eti tricies aut quinqueages, eti centies aut sexcenties, eti millies, bis millies, ter millies vendi-
f. & sapienti vieti sint, usque tamen redeunt & aleam tentant. Jam primum repulsi, mox tamen adsumit iterum, velut importunitissima mulce, quæ toto prandio cenaventies abea&æ centies eundem locum insident. Hic nunquam dormiendum quando tam vigilans hostis tam vicinus semper imminet. Hic nemo sibi ullam promittat securitatem; hi hostes nec ad horulam quidem omitunt nos vexare. Miramus selem murum venaticem paraf-
mem & toros subinde dies hærente impastant ad mucilli refor-
foramen; hic potius miremur Angelum olim longe formosissimum tot annis animaluz unice insidiari, nemamento quidem opportuniore neglecto. Non enim comedit, nec bibit, nec dormit pervigil informis draco.

Beatus Lucas triplicem Christi Domini tentationem commemorans: Et consummatā omni tentatione, inquit, diabolus recepit ab illo, usque ad tempus. Perinde si dixisset vers. 13. Arma non depono, jus tentandi non remitto, jam quidem pugnā cedo, sed redditurus. Hinc Theologorum aliqui